

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910; 228-920

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910; 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju u sektoru osiguranja
Republike Srpske
za period od 01.01.2010. do 30.06.2010. godine

Banja Luka, avgust 2010. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. ZAKONODAVNI OKVIR ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA U REPUBLICI SRPSKOJ.....	4
2. UČESNICI NA TRŽIŠTU OSIGURANJA.....	5
2.1. Društva za osiguranje	5
2.1.1. Vlasnička struktura	5
2.1.2. Ljudski resursi	6
2.2. Posrednici u osiguranju	7
2.3. Zaštitni fond Republike Srpske	7
2.4. Ombudsman u osiguranju - zaštita potrošača.....	8
3. PORTFELJ OSIGURANJA.....	9
3.1. Obračunata premija	9
3.2. Struktura premije	11
3.3. Tržišno učešće	12
4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTEVA	14
4.1. Životno osiguranje.....	14
4.2. Neživotno osiguranje.....	14
5. BILANSNA STRUKTURA.....	16
5.1. Bilans stanja.....	16
5.2. Bilans uspjeha.....	22
6. POKAZATELJI POSLOVANJA.....	25
ZAKLJUČAK	27

UVOD

Tržište osiguranja u Republici Srpskoj predstavlja 11 društava za osiguranje iz Republike Srpske i 9 filijala iz Federacije Bosne i Hercegovine koje posluju u Republici Srpskoj. Institucije uspostavljene novim zakonskim okvirom iz 2005. godine (Agencija za osiguranje Republike Srpske, Ombudsman u osiguranju i Zaštitni fond Republike Srpske) funkcionišu u potpunosti. Tržište se kontinuirano unapređuje, kako sa stanovišta regulative, tako i sa stanovišta kontrole primjene propisa, što potvrđuju kvalitativni i kvantitativni pokazatelji prezentovani u ovom izvještaju.

U prvoj polovini 2010. godine u Republici Srpskoj 11 društava za osiguranje ostvarilo je obračunatu premiju od 58,5 miliona KM. Ukupna poslovna aktiva sektora osiguranja iznosila je na dan 30.06.2010. godine 230,8 miliona KM. Sa ukupnim neto dobitkom (uključujući i dobitke direktno u kapitalu) od 6,9 miliona KM je poslovalo 9 društava za osiguranje, a gubitak od 1,6 miliona KM (uključujući i gubitke direktno u kapitalu) iskazala su 2 društva. U ovoj djelatnosti bilo je zaposleno 1.094 radnika.

Ovaj Izvještaj o stanju u sektoru osiguranja u Republici Srpskoj za 01.01.-30.06.2010. godine, je pripremljen na osnovu analize dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za prvo polugodište 2010. godine, prikupljenih statističkih i drugih podataka i provedenog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, a u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 01/06,64/06).

1. ZAKONODAVNI OKVIR ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA U REPUBLICI SRPSKOJ

Društva za osiguranje u Republici Srpskoj u svom poslovanju primjenjuju više različitih sistemskih propisa, što predstavlja osnovni zakonodavni okvir, kako za njihovo funkcionisanje, tako i za provođenje nadzora.

Nadzor finansijskih usluga osiguranja, koji u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima, vrši Agencija, je specifičan i prilagođen pravilima osiguravajuće struke, pa se kao takav smatra primarnim nadzorom u osiguranju, ali zbog ukupnog korporativnog i finansijskog statusa društava za osiguranje ovaj nadzor se upotpunjuje i drugim aspektima nadzora u RS, koji vrše druge nadzorne institucije.

Pomenuti zakonodavni okvir tržišta osiguranja u Republici Srpskoj činili su slijedeći propisi:

1. Zakon o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 01/06 i 64/06),
2. Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ broj: 102/09),
3. Zakon o posredovanju u osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05, izmjene 64/06 i 106/09),
4. Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“ broj: 127/08, izmjene 58/09),
5. Zakon o računovodstvu i reviziji RS („Službeni glasnik RS“ broj: 36/09),
6. Zakon o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni glasnik RS“ broj: 92/06, izmjene 34/09),
7. Zakon o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 03/96, 39/03, 74/04),
8. Zakon o Agenciji za osiguranje u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj: 12/04),
9. Podzakonski propisi koje je Agencija usvojila na osnovu zakona iz oblasti osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Pored toga, Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, nadležnost u ovoj oblasti povjerena je Agenciji koja je usvojila potrebne podzakonske akte za funkcionisanje ove vrste fondova. U Republici Srpskoj još nije uspostavljen nijedan dobrovoljni penzijski fond.

Samim zakonom, a i podzakonskim aktima Agencije, uvedena su pravila i standardi poslovanja društava za osiguranje. Društva su obavezana da ispunjavaju kapitalne zahtjeve i poštuju pravila solventnosti i likvidnosti. Propisana su pravila i minimalni standardi za obračun tehničkih rezervi društava za osiguranje, za koje se mora obezbijediti adekvatno kvantitativno i kvalitativno pokriće u imovini, pravila za zaštitu potrošača, za izvještavanje, minimalni standardi računovodstvene revizije, kao i sadržaji računovodstvenih, revizorskih i aktuarskih izvještaja.

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

2.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske je u prvoj polovini 2010. godine poslovalo 11 društava za osiguranje, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i većinskom vlasništvu nad osnovnim kapitalom, predstavljena u narednoj tabeli:

Tabela broj 1: Društva za osiguranje

R.br.	NAZIV DRUŠTVA	SJEDIŠTE	VEĆINSKO VLASNIŠTVO
NEŽIVOTNO OSIGURANJE			
1.	Bobar osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
2.	d.d. Brčko-gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje a.d.	Milići	domaće
4.	Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
5.	Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
6.	Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
7.	Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	domaće
8.	Triglav Krajina Kopaonik a.d.o.	Banja Luka	strano
KOMPOZITNA DRUŠTVA (ŽIVOTNO I NEŽIVOTNO OSIGURANJE)			
9.	Jahorina osiguranje a.d.	Pale	strano
10.	Kosig Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
11.	Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	strano

Od 11 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, 8 društava je obavljalo isključivo poslove neživotnog osiguranja.

Agencija je u prvom polugodištu 2010. godine, u skladu sa zakonskim odredbama i usvojenim procedurama, izdala dozvolu za otvaranje filijale u Republici Srpskoj društvu za osiguranje iz FBiH i to Zovko osiguranje d.d. Žepče. Sa stanjem na dan 30.06.2010. godine na području RS posluje 9 filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok 5 društava iz RS ima dozvolu za filijale u FBiH, a što obezbjeđuje funkcionisanje jedinstvenog ekonomskog prostora BiH u djelatnosti osiguranja.

Ni u ovom izvještajnom periodu, kao ni u prethodnim godinama, u RS nije bilo registrovano nijedno društvo za obavljanje poslova reosiguranja.

2.1.1. Vlasnička struktura

Prema strukturi vlasništva nad osnovnim kapitalom, u prvom polugodištu 2010. godine 7 društava je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok su 4 društva za osiguranje bila u većinskom inostranom vlasništvu.

U narednoj tabeli daje se pregled vlasničke strukture u društvima za osiguranje:

Tabela broj 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje na 30.06.2010. godine

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj poslovnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanom premiji
Većinsko domaće privatno vlasništvo	6	59,72%	49,50%	48,92%
Većinsko domaće državno vlasništvo	1	9,16%	7,43%	5,64%
Većinsko strano vlasništvo	4	31,13%	43,07%	45,44%
Ukupno	11	100%	100%	100%

Izvor: Izvještaji društava

Državno vlasništvo nad osnovnim kapitalom, prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti-knjizi akcionara, postoji samo u Krajina osiguranju a.d, i to u procentu od 70,45%. U ostalim društvima nema državnog vlasništva u strukturi kapitala, ali u Jahorina osiguranju a.d. je evidentirana državna imovina (građevinski objekti) koju ovo društvo koristi, a što je knjiženo u vanbilansnoj evidenciji društva.

2.1.2. Ljudski resursi

Na dan 30.06.2010. godine u sektoru osiguranja Republike Srpske bilo je zaposleno ukupno 1.215 radnika, i to u društvima za osiguranje iz Republike Srpske 1.094 radnika i filijalama društava iz FBiH 121 radnik. U odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih je povećan za 233 radnika ili 23,73%, od toga u društvima za osiguranje iz Republike Srpske zaposleno je 165 više radnika ili 17,76% , dok je u filijalama društava iz FBiH zaposleno 68 više radnika ili 128%. U posljednje tri godine je na tržištu osiguranja prisutna tendencija rasta broja zaposlenih i poboljšanja kvalifikacione strukture a što se ilustruje narednom tabelom:

Tabela broj 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 30.06.2008.		Stanje na dan 30.06.2009.		Stanje na dan 30.06.2010.		INDEKS 2010/09
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK			5	0,54	3	0,27	60,00
PK			1	0,11	1	0,09	100,00
NS	15	1,9	6	0,65	7	0,64	116,67
KV	61	7,7	56	6,03	59	5,39	105,36
SSS	401	50,5	485	52,21	622	56,86	128,25
VKV	14	1,8	14	1,51	15	1,37	107,14
VŠS	105	13,2	104	11,19	86	7,86	82,69
VSS	187	23,6	239	25,73	281	25,69	117,57
MR	10	1,3	16	1,72	18	1,65	112,50
DR	1	0,1	3	0,32	2	0,18	66,67
UKUPNO	794	100,00	929	100,00	1094	100,00	117,76

Izvor: Izvještaji društava

Na dan 30.06.2010. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 14 lica, dok je u istom periodu prethodne godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 6 lica. Za razliku od prethodnog perioda svi ovlašćeni aktuari su iz RS. Iz ovih podataka je evidentno jačanje domaće aktuarske profesije, što doprinosi i razvoju tržišta osiguranja.

2.2. Posrednici u osiguranju

Zaključno sa 30.06.2010. godine u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije upisana su ukupno 144 zastupnika - fizička lica i 10 društava za zastupanje.

Izmjenama Zakona o posredovanju u osiguranju omogućeno je da banke i Pošte RS obavljaju djelatnost posredovanja, što je uobičajeno na drugim tržištima i trebalo bi da dinamizira i poboljša kvalitet tržišta u smislu kanala distribucije. Pored navedenog, izmjenama Zakona o posredovanju Agenciji su data dodatna ovlaštenja za nastavak sistemskog uređenja tržišta osiguranja u ovom segmentu.

2.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske je uspostavljen Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti, kao posebno pravno lice, čija je nadležnost da pokriva štete koje pretrpe žrtve saobraćajnih nezgoda, koje ne mogu biti nadoknađene sistemom obaveznog osiguranja od autoodgovornosti. Sva društva za osiguranje koja posluju u RS, a obavljaju osiguranje od autoodgovornosti, su po zakonu članovi Zaštitnog fonda i imaju obavezu uplate doprinosa Fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji od osiguranja od autoodgovornosti.

Tabela broj 4: Prihodi Zaštitnog fonda

- u KM

Period	Prihodi od doprinosa članova	Prihodi od regresnih potraživanja	Prihodi od ukidanja rezervisanja	Ostali prihodi i prihodi od kamata	Ukupno
01.01.-30.06.2009.	665.214	72.713	102.357	75	840.359
01.01.-30.06.2010.	698.901	123.358	124.015	278	946.552

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

U narednoj tabeli se daje pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva iz nadležnosti Zaštitnog fonda u prvoj polovini 2010. godine, a koje se odnose na isplatu nematerijalnih šteta po nepoznatom počiniocu i materijalnih šteta u slučaju kada je nezgodu prouzrokovalo neosigurano vozilo, a posjed nad vozilom ima lice sa prebivalištem u Republici Srpskoj.

U skladu sa izvještajem Zaštitnog fonda u isplaćene štete u redovnom postupku nisu uključena 2 odštetna zahtjeva koja su ostala neisplaćena na kraju prethodnog perioda u iznosu od 21.108 KM, iako su isplaćena u prvoj polovini 2010. godine. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva u redovnom postupku je iznosila 2.496 KM, a prosječna vrijednost odštetnog zahtjeva u sudskom postupku je iznosila 15.668 KM.

Tabela broj 5: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu na 30.06.2010. godine

Odštetni zahtjevi	Prijavljeno	Preneseno iz prethodnog perioda	Ukupan broj zahtjeva	Ukupno obrađenih zahtjeva	Odbijeno	Isplaćeno	
						broj	Iznos KM
Redovni postupak	204	80	284	210	40	164	409.395
Sudski postupak	23	94	117	20	6	14	219.357
UKUPNO	227	174	401	230	46	178	628.752

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

2.4. Ombudsman u osiguranju - zaštita potrošača

Kancelarija Ombudsmana u osiguranju osnovana je, kao samostalna organizaciona jedinica pri Agenciji, sa ciljem zaštite legitimnih prava i interesa osiguranika, korisnika osiguranja i trećih oštećenih lica u slučaju spornih odnosa, nastalih iz osnova osiguranja sa društvima za osiguranje i rješavanja sporova vansudskim putem. Poslove ombudsmana u osiguranju obavlja jedan ombudsman. Nadležnosti, djelokrug rada i postupak rada utvrđeni su: Pravilnikom o ombudsmanima u osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 101/07 i 10/09), Pravilima postupka Ombudsmana u osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 10/09) i Kodeksom poslovne etike društava za osiguranje u Republici Srpskoj (dostupan na službenoj internet stranici).

Ombudsman, kao tijelo za vansudski način rješavanja sporova iz osiguranja, u obavljanju svojih nadležnosti: prima, prati i istražuje slučajeve nedopuštenih ponašanja, odnosno kršenja zakona, drugih propisa i Kodeksa poslovne etike; donosi odluke/preporuke (koje nisu obavezujući pravni akti) i posreduje u rješavanju spornih odnosa nastalih u postupcima zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju, u cilju rješavanja sporova mirnim putem odnosno izbjegavanja sudskih postupaka. Ombudsman nije ovlašten da donosi odluke o pravnom osnovu, ni o visini štete/odštete.

U periodu 01.01. do 30.06.2010. godine Kancelarija Ombudsmana zaprimila je 65 predmeta, od toga:

- 58 pismenih prigovora i
- 7 molbi i pritužbi osiguranika, korisnika naknada iz osiguranja, odnosno trećih oštećenih lica.

Struktura prigovora po vrstama osiguranja je sljedeća:

- osiguranje od odgovornosti za motorna vozila – 40 prigovora,
- osiguranje vozila-kasko - 9 prigovora,
- osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja/nezgode - 6 prigovora,
- osiguranje od šteta na imovini – 2 prigovora,
- životno osiguranje - 1 prigovor.

Struktura rješavanja po prigovorima je sljedeća:

- u 14 predmeta donesene su odluke/preporuke kojima je utvrđeno kršenje Kodeksa i predloženo društvu za osiguranje da utvrđeno kršenje otkloni,
- u 15 predmeta Ombudsman se oglasio nenadležnim (od Ombudsmana traženo da donese odluku o postojenju pravnog osnova ili visine štete tj. da meritorno riješi predmet),
- u 4 predmeta donesena je odluka kojom je utvrđeno da društvo za osiguranje nije kršilo Kodeks,
- u 16 predmeta postupak je obustavljen (razlozi su bili: stranke postigle sporazum; u međuvremenu društvo obrazložilo svoj stav ili izvršilo isplatu; stranka nije iscrpila prethodno pravno sredstvo; neovlašten podnosilac zahtjeva; prigovor podnesen nakon isteka roka od 1 godine, ...),
- u 2 predmeta predloženo je posredovanje/medijacija Ombudsmana u osiguranju,
- u 2 predmeta stranka je odustala od prigovora,
- 1 predmet je ustupljen drugom nadležnom organu
- 4 predmeta su u toku.

U izvještajnom periodu bila su pokrenuta ukupno 3 postupka posredovanja/medijacije Ombudsmana u osiguranju. Detaljniji podaci o radu Ombudsmana u osiguranju se nalaze u Izvještaju o radu Agencije za 30.06.2010. godine.

3. PORTFELJ OSIGURANJA

3.1. Obračunata premija

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, uključujući i filijale iz FBiH, u prvoj polovini 2010. godine je iznosila 66.863.855 KM, odnosno veća je za 5.914.447 KM ili 9,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Od ukupnog iznosa obračunate premije na društva za osiguranje iz RS se odnosilo 58.475.786 KM ili 87,46%, dok se na filijale društava za osiguranje iz FBiH odnosilo 8.388.069 KM ili 12,54%.

U nastavku se daje pregled obračunate premije po društvima za osiguranje iz RS:

Tabela broj 6: Obračunate premije po društvima u periodu 2008-2010. godina - u KM

NAZIV DRUŠTVA	I-VI 2008.		I-VI 2009.		I-VI 2010.		INDEKS 2010/09
	OBRAČUNATA PREMIJA	%	OBRAČUNATA PREMIJA	%	OBRAČUNATA PREMIJA	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA							
1 Bobar osiguranje A.D.	8,999,158	16.20%	9,472,010	16.70%	7,744,109	13.24%	81.76
2 D.D. Brčko-gas osiguranje	3,776,836	6.80%	4,386,435	7.73%	5,482,517	9.38%	124.99
3 Drina osiguranje A.D.	6,214,805	11.19%	5,623,682	9.92%	6,215,850	10.63%	110.53
4 Jahorina osiguranje A.D.	8,346,729	15.02%	10,107,043	17.82%	12,106,665	20.70%	119.78
5 Kosig Dunav osiguranje A.D.	10,498,268	18.90%	9,125,015	16.09%	8,124,451	13.89%	89.03
6 Krajina osiguranje A.D.	3,387,700	6.10%	3,678,498	6.49%	3,297,624	5.64%	89.65
7 Mikrofin osiguranje A.D.	120,894	0.22%	422,848	0.75%	937,021	1.60%	221.60
8 Nešković osiguranje A.D.	5,918,029	10.65%	5,751,162	10.14%	5,351,069	9.15%	93.04
9 Osiguranje Aura A.D.	642,300	1.16%	857,260	1.51%	841,172	1.44%	98.12
10 Triglav Krajina Kopaonik A.D.	4,760,517	8.57%	3,690,923	6.51%	4,419,881	7.56%	119.75
11 Grawe osiguranje A.D.	1,874	0.00%	9,140	0.02%	8,930	0.02%	97.70
UKUPNO NEŽIVOTNA	52,667,109		53,124,016		54,529,290		102.65
ŽIVOTNA OSIGURANJA							
4 Jahorina osiguranje A.D.					111,290	0.19%	
5 Kosig Dunav osiguranje A.D.					10,827	0.02%	
11 Grawe osiguranje A.D.	2,885,506	5.19%	3,587,934	6.33%	3,824,379	6.54%	106.59
UKUPNO ŽIVOTNA	2,885,506		3,587,934		3,946,496		109.99
UKUPNA PREMIJA	55,552,615	100.00%	56,711,950	100.00%	58,475,786	100.00%	103.11

Izvor: Izvještaji društava

U prvom polugodištu 2010. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje iz RS je viša za 1.763.836 KM ili za 3,11%. Od ukupnog iznosa obračunate premije društava za osiguranje iz RS iznos od 2.169.917 KM ili 3,7% ostvaren je na teritoriji FBiH putem filijala.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 1: Ostvarena premija/po društvima za osiguranje

Šest društava je u 2010. godini u odnosu na prethodnu godinu ostvarilo porast premije, dok je kod pet društava zabilježeno smanjenje premije. Najveći procentualni rast premije su ostvarila društva Mikrofin osiguranje a.d. i D.D. Brčko - gas osiguranje kod neživotnih, odnosno Grawe osiguranje a.d. kod životnih osiguranja. Pozitivna promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode je da su dva kompozitna društva, Jahorina osiguranje a.d. i Kosig Dunav osiguranje a.d. po prvi put u 2010. godini ostvarila premiju po osnovu životnog osiguranja.

Od ukupnih 8.388.069 KM premije koju su ostvarile filijale društava za osiguranje iz FBiH, 6.816.981 KM ili 81,27% se odnosi na neživotno osiguranje, a 1.571.088 KM ili 18,73% se odnosi na životno osiguranje.

U nastavku ovog Izvještaja korišćiće se isključivo podaci i pokazatelji o društvima za osiguranje iz Republike Srpske, a u narednoj tabeli se daje samo pregled premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u RS u prvoj polovini 2010. godine:

Tabela broj 7: Obračunate premije po filijalama društava iz FBiH 2010. godini - u KM

FILIJALE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE IZ FBiH KOJE POSLUJU U RS		I-VI 2009. OBRAČUNATA PREMIJA	%	I-VI 2010. OBRAČUNATA PREMIJA	%
NEŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH					
1	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1,534,315	36.21%	1,582,008	18.86%
2	Camelija osiguranje d.d.	163,100	3.85%	107,608	1.28%
3	Croatia osiguranje d.d.	148,058	3.49%	372,282	4.44%
4	Euroherc osiguranje d.d.	1,213,598	28.64%	1,610,498	19.20%
5	Merkur BH osiguranje	66,827	1.58%	62,424	0.74%
6	Sarajevo osiguranje d.d.	0	0.00%	573,304	6.83%
7	Uniqa osiguranje d.d.	236,537	5.58%	755,958	9.01%
8	VGT osiguranje d.d.	11,172	0.26%	1,609,796	19.19%
9	Zovko osiguranje d.d.	0	0.00%	143,102	1.71%
UKUPNO NEŽIVOTNA FBiH		3,373,607	79.61%	6,816,981	81.27%
ŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH					
3	Croatia osiguranje d.d.	7,162	0.17%	10,761	0.13%
5	Merkur BH osiguranje	834,988	19.70%	1,505,840	17.95%
7	Uniqa osiguranje d.d.	21,701	0.51%	54,488	0.65%
UKUPNO ŽIVOTNA FBiH		863,851	20.39%	1,571,088	18.73%
UKUPNA PREMIJA FBiH		4,237,458	100%	8,388,069	100%

Izvor: Izvještaji filijala

3.2. Struktura premije

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije prema vrstama osiguranja u periodu 30.06.2008. do 30.06.2010. godine, s tim da se kategorija „ostalo“, odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

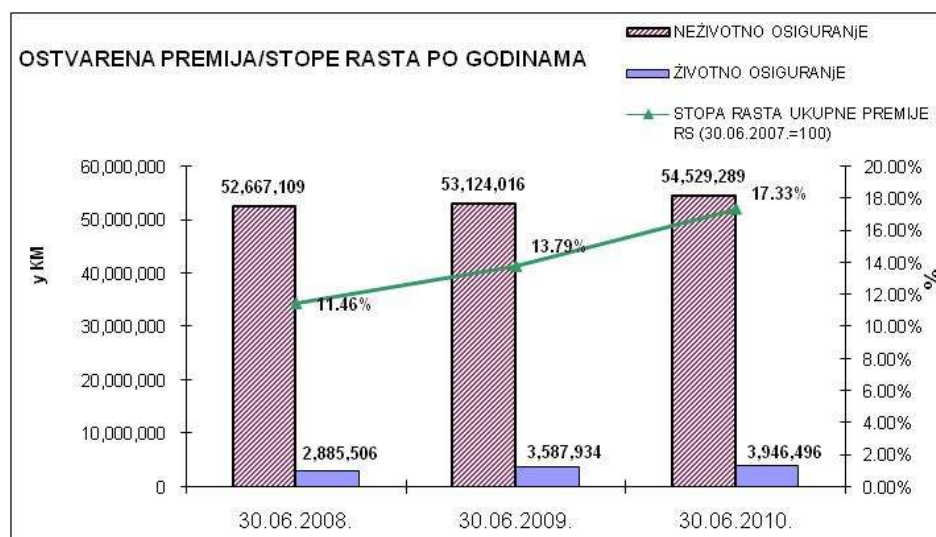
Tabela broj 8: Obračunata premija prema vrstama osiguranja - u KM

Vrsta osiguranja	30.06.2008.		30.06.2009.		30.06.2010.		Indeks 10/09
	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	Iznos	Udio (%)	
Osiguranje nezgode ¹	3.494.852	6,29%	3.579.554	6,31%	3.402.718	5,82%	95,06
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	4.287.819	7,72%	3.384.635	5,97%	4.229.744	7,23%	124,97
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.934.635	5,28%	2.944.546	5,19%	3.143.658	5,38%	106,76
Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.757.102	4,96%	2.248.698	3,97%	3.921.025	6,71%	174,37
Osiguranje od odgovornosti za m/v	38.370.751	69,07%	39.910.623	70,37%	38.945.345	66,60%	97,58
Ostalo	821.949	1,48%	1.055.960	1,86%	886.799	1,52%	83,98
Ukupno neživotna	52.667.109	94,81%	53.124.016	93,67%	54.529.289	93,25%	102,65
Životno osiguranje ¹	2.885.506	5,19%	3.587.934	6,33%	3.946.496	6,75%	109,99
Ukupno	55.552.615	100,00%	56.711.950	100,00%	58.475.786	100,00%	103,11

Izvor: Izvještaji društava

Na osnovu navedenih podataka, primjetno je da životno osiguranje nastavlja rast, mada i dalje nije na zadovoljavajućem nivou. Ukupna premija osiguranja u Republici Srpskoj je nastavila trend rasta. Međutim, značajno je napomenuti da znatno brže raste premija osiguranja koju su ostvarile filijale društava za osiguranje iz FBiH na području RS, u odnosu na premiju filijala RS u FBiH.

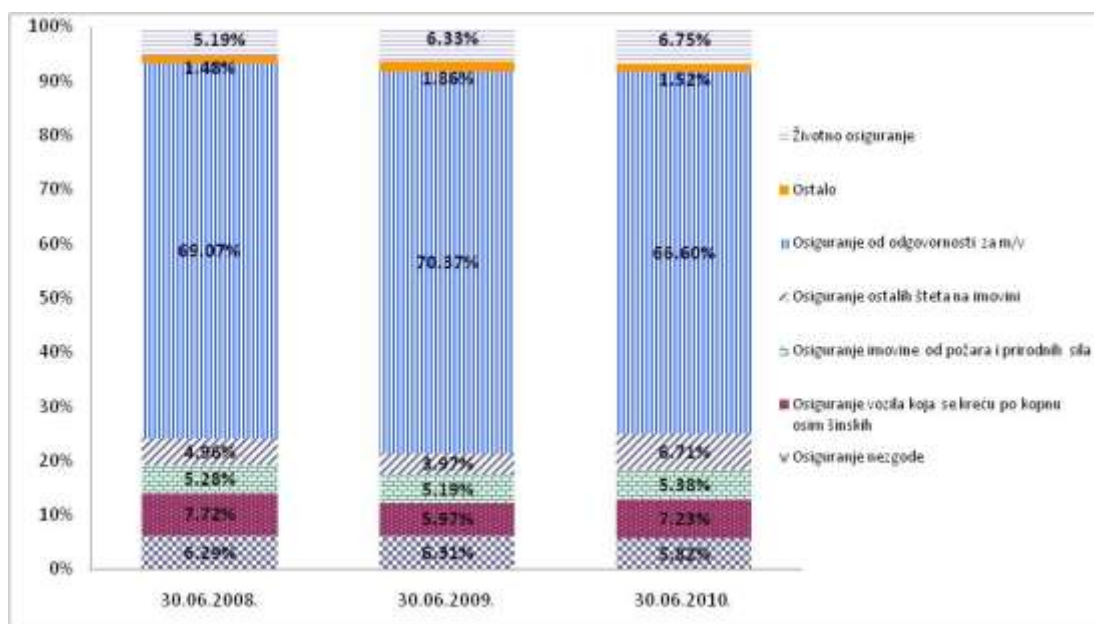
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija strukture bruto premije u RS.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 2: Ostvarena premija/stopa rasta po godinama

¹ Podaci za 30.06.2008. i 30.06.2009. godine se razlikuju u odnosu na podatke prikazane u prethodnim izvještajima, jer je došlo do razvrstavanja dijela životnog osiguranja koje se odnosi na osiguranje nezgode u neživotno osiguranje.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 3: Struktura premija

Prezentovani podaci kao i podaci u Izvještaju o stanju sektora za 2006. i 2007. godinu pokazuju da je osiguranje od autoodgovornosti dostiglo najniži nivo učešća ove vrste osiguranja u ukupnoj premiji u posljednjih 5 godina (66,60%), međutim ova vrsta osiguranja je i dalje dominantna i ukazuje na nerazvijenost tržišta osiguranja Republike Srpske.

U narednoj tabeli nalaze se podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji za prethodne tri godine:

Tabela broj 9: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji - u KM

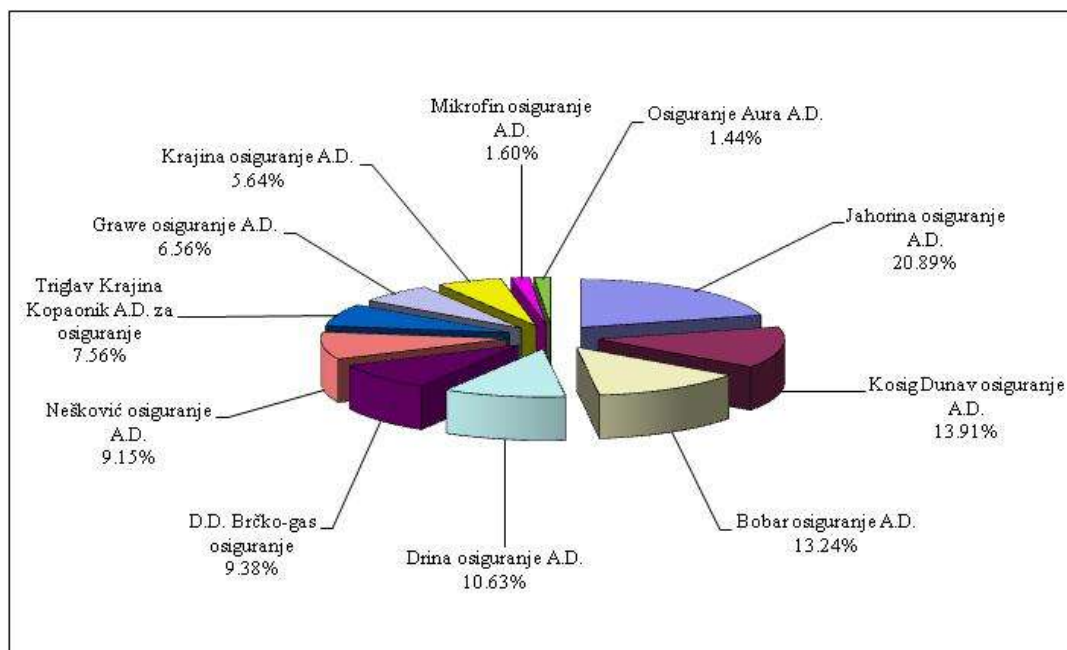
Vrsta osiguranja	30.06.2008.	Udio (%)	30.06.2009.	Udio (%)	30.06.2010.	Udio (%)	Indeks 10/09
Obavezno	41.865.791	75,36	43.483.046	76,67	42.366.508	72,45	97,43
Neobavezno	13.686.824	24,64	13.228.904	23,33	16.109.277	27,55	121,77
UKUPNO	55.552.615	100,00	56.711.950	100,00	58.475.786	100,00	103,11

Izvor: Izvještaji društava

Iz navedene tabele je vidljivo je da u prvoj polovini 2010. godine postoje pozitivne promjene u strukturi osiguranja po navedenom kriterijumu, a koje se odnose na rast udjela neobaveznih osiguranja u ukupnoj premiji.

3.3. Tržišno učešće

Posmatrano pojedinačno po društvima u prvih šest mjeseci 2010. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, povećanje tržišnog učešća, u skladu sa ostvarenom premijom je evidentno kod Grawe osiguranja a.d, kad se radi o životnom osiguranju, te kod Brčko-gas osiguranja d.d., Drina osiguranja a.d, Jahorina osiguranja a.d, Mikrofin osiguranje a.d i Triglav Krajina Kopaonik a.d.o. kad se radi o neživotnom osiguranju.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 4: Učešće društava na tržištu RS u periodu I-VI 2010. Godine

Stepen koncentracije tržišta, dat je na sljedećem pregledu po peer grupama, a u odnosu na isti period prethodne godine se promijenio u korist društava koja imaju pojedinačno učešće na tržištu između 10 i 15%, a smanjen je kod onih preko 15%.

Tabela broj 10: Učešće društava u ukupnoj premiji prema peer grupama

Učešće	Učešće društava u ukupnoj premiji prema peer grupama					
	30.06.2008.		30.06.2009.		30.06.2010.	
	Ukupno učešće u %	Broj društava	Ukupno učešće u %	Broj društava	Ukupno učešće u %	Broj društava
do 5%	1.37%	2	2.26%	2	3,04%	2
5-10%	26.66%	4	36.99%	5	38,28%	5
10-15%	21.84%	2	10.14%	1	37,79%	3
preko 15%	50.12%	3	50.61%	3	20,89%	1

Izvor: Izvještaji društava

Herfindahl Hirschman-ov indeks, takođe predstavlja mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, te ako je razlika između pojedinačnih učešća u ostvarenoj premiji sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom, ukoliko bi bilo mnogo društava koja se bave osiguranjem sa srazmjerno niskim učešćem, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Za Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 se smatra da na tržištu postoji umjerena koncentracija, a upravo ovakva umjerena koncentracija karakteriše tržište osiguranja Republike Srpske u prvoj polovini 2010. godine. Herfindahl Hirschman-ov indeks u prvoj polovini 2010. godine iznosi 1.227 poena, što je u odnosu na isti period 2009. godine niže za 17 poena, odnosno za 42 u poređenju sa istim periodom 2008. godine.

4. RJEŠAVANJE ODŠTETNIH ZAHTJEVA

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odštetnih zahtjeva, posebno za životno i neživotno osiguranje.

4.1. Životno osiguranje

Kod životnog osiguranja, evidentirano je 66 neriješenih (rezervisanih) odštetnih zahtjeva na dan 31.12.2009. godine, što uz 286 odštetnih zahtjeva prijavljenih u toku godine ukupno čini 352 odštetnih zahtjeva u prvoj polovini 2010. godine. Od ukupnog broja odštetnih zahtjeva pozitivno je riješeno 293 odštetnih zahtjeva, dok je 16 odštetnih zahtjeva odbijeno, odnosno riješeno negativno.

Saglasno navedenom, stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja, posmatrana kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva je iznosila 87,19%, dok je u istom periodu prethodne godine stopa efikasnosti rješavanja odštetnih zahtjeva iznosila 75,86%.

Vrijednost 293 pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva iznosila je 718.328 KM i svi su do 30.06.2010. godine isplaćeni, odnosno stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod životnog osiguranja u prvoj polovini 2010. godine iznosi 100%.

4.2. Neživotno osiguranje

Kod neživotnog osiguranja, evidentirano je 3.903 neriješenih (rezervisanih) odštetnih zahtjeva na dan 31.12.2009. godine, pa je uz 10.066 odštetnih zahtjeva prijavljenih u toku godine u 2010. godine bilo ukupno 13.969 odštetnih zahtjeva, što je povećanje u odnosu na isti period prethodne godine od 5,23%.

U narednim tabelama dati su uporedni polugodišnji podaci za period 2008. - 2010. godine, a koji pokazuju rješavanje i isplatu odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja.

Tabela broj 11: Broj odštetnih zahtjeva u neživotnom osiguranju

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)	01.01.- 30.06.2008.	01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	Indeks 2010/09
Prijavljeno odštetnih zahtjeva	9,441	9,656	10,066	104.25
Neriješeni (rezervisani) odštetni zahtjevi na početku godine	4,129	3,619	3,903	107.85
Ukupno odštetnih zahtjeva	13,570	13,275	13,969	105.23

Izvor: Izvještaji društava

Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kao odnos broja ukupno riješenih (uključujući i odbijene zahtjeve, kao negativno riješene) i broja ukupno evidentiranih odštetnih zahtjeva za neživotno osiguranje prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela broj 12: Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)			01.01.- 30.06.2008.	01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	Indeks 2010/09
Ukupno riješeni odštetni zahtjevi	Pozitivno riješeni	1	8,221	8,438	8,782	104.08
	Odbijeni	2	975	817	990	121.18
Ukupno odštetnih zahtjeva		3	13,570	13,275	13,969	105.23
Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva		$4 = (1+2) / 3$	67.77%	69.72%	69.95%	

Izvor: Izvještaji društava

U 2010. godini osiguranicima je po osnovu pozitivno riješenih odštetnih zahtjeva isplaćeno 17.536.005 KM², što u odnosu na isti period 2009. godine, kada je ukupna suma isplaćenih odštetnih zahtjeva iznosila 19.376.742 KM, predstavlja smanjenje od 9,50%.

Prosječna stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva, posmatrana kao odnos broja isplaćenih i ukupnog broja pozitivno riješenih zahtjeva prikazana je u sljedećoj tabeli:

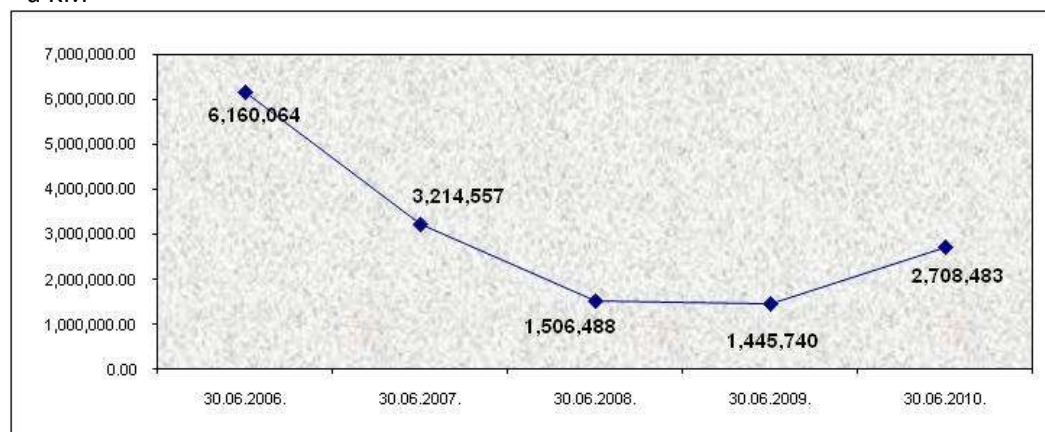
Tabela broj 13: Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva kod neživotnog osiguranja

Odštetni zahtjevi (neživotno osiguranje)			01.01.- 30.06.2008.	01.01.- 30.06.2009.	01.01.- 30.06.2010.	Indeks 2010/09
Ukupno pozitivno riješeni odštetni zahtjevi	Neisplaćeni odštetni zahtjevi prenijeti iz prethodnog perioda	1	947	197	339	172.08
	Pozitivno riješeni u tekućem periodu	2	8,221	8,438	8,782	104.08
Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi		3	8,593	7,976	7,966	99.87
Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva		$4 = 3 / (1+2)$	93.73%	92.37%	87.34%	

Izvor: Izvještaji društava

U cilju sagledavanja stanja rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, u narednom grafičkom prikazu je predstavljeno kretanje vrijednosti riješenih, a neisplaćenih odštetnih zahtjeva posmatrano od stanja zatečenog u 2006. godini do kraja prve polovine 2010. godine. Kriva predstavlja stanje neisplaćenih odštetnih zahtjeva iskazanih polovinom posmatranih perioda.

- u KM -

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 5: Neisplaćeni odštetni zahtjevi

² U ovom iznosu sadržano je i 27.029 KM po osnovu rente, iskazano kod 2 društva za neživotno osiguranje.

Na početku rada Agencije, u aprilu 2006. godine, zatečeno je stanje od preko 6 miliona KM neisplaćenih odštetnih zahtjeva. U proteklom periodu došlo je do značajnog poboljšanja, te na dan 30.06.2010. godine, iznos ukupno neisplaćenih, a riješenih odštetnih zahtjeva iznosi 2,7 miliona KM (u okviru ovog iznosa nalazi se i dio šteta kojima nisu istekli propisani rokovi za isplatu). Posmatrano, međutim, u odnosu na isti period prethodne godine, evidentno je da je ekonomska kriza negativno uticala na likvidnost pojedinih društava za osiguranje, što se detaljnije ilustruje i slijedećim tabelarnim pregledom:

Tabela broj 14: Stopa efikasnosti u rješavanju i isplati odštetnih zahtjeva društava

Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva		Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva	
	30.06.2009.	30.06.2010.	30.06.2009.	30.06.2010.
Bobar osiguranje A.D.	75.86%	65.93%	82.51%	61.50%
D.D. Brčko-gas osiguranje	76.18%	74.08%	100.00%	100.00%
Drina osiguranje A.D.	69.61%	78.64%	100.00%	100.00%
Jahorina osiguranje A.D.	73.93%	69.49%	99.78%	96.80%
Kosig Dunav osiguranje A.D.	75.22%	74.74%	95.39%	88.96%
Krajina osiguranje A.D.	70.90%	75.19%	70.55%	83.18%
Mikrofin osiguranje A.D.	60.95%	83.78%	92.16%	100.00%
Nešković osiguranje A.D.	69.33%	63.00%	95.54%	99.30%
Triglav Krajina Kopaonik osiguranje A.D. za osiguranje	63.92%	54.11%	92.55%	96.09%
Osiguranje Aura A.D.	84.03%	56.57%	90.32%	85.92%
UKUPNO NEŽIVOTNO OSIGURANJE	69.72%	69.95%	92.37%	87.34%
Grawe osiguranje A.D.	75.86%	87.19%	100.00%	100.00%

Izvor: Izvještaji društava

U odnosu na isti period prethodne godine, u 2010. godini je stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva za neživotno osiguranje zadržana gotovo na istom nivou, dok je stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva smanjena. Postoje značajne promjene po pojedinim društvima, što će nalagati pojačane nadzorne aktivnosti do kraja izvještajne godine.

5. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje, u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za polugodišta 2009. i 2010. godine. S obzirom da su izmijenjeni kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru, kao i sadržaj i forma obrazaca finansijskih izvještaja društava za osiguranje u dostavljenim finansijskim izvještajima izvršena je reklasifikacija bilansnih pozicija za prethodno polugodište, kako bi iste bile uporedive sa podacima u tekućoj godini. Iz istih razloga došlo je i do promjene vrijednosti pojedinih bilansnih pozicija za 2009. godinu, iskazanih u ovom Izvještaju, u odnosu na Izvještaj o stanju sektora za 30.06.2009. godine.

5.1. Bilans stanja

U slijedećoj tabeli se daje skraćena šema zbirnog bilansa na nivou sektora:

Tabela broj 15: Aktiva- ukupno za sva društva

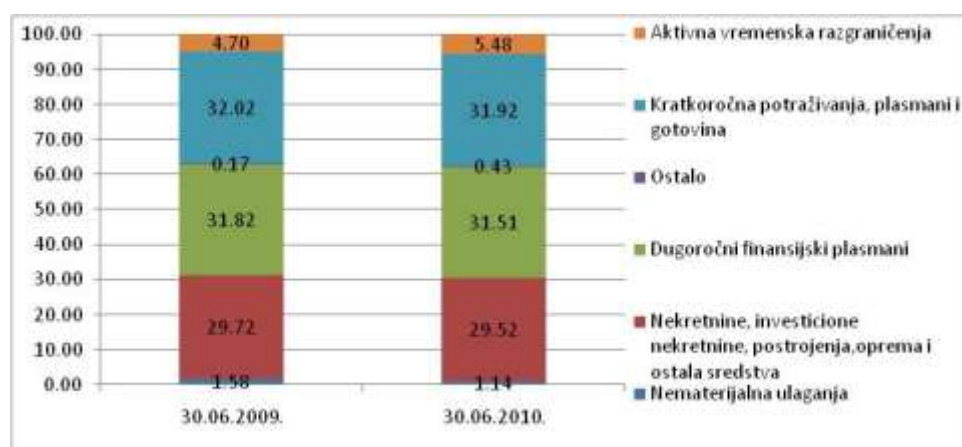
u KM

AKTIVA	30.06.2009. godina		30.06.2010. godina		Indeks 2010/09
	iznos	%	iznos	%	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	136,305,988	63.13	143,522,323	62.19	105.29
I Nematerijalna ulaganja	3,408,621	1.58	2,639,862	1.14	77.45
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja,oprema i ostala sredstva (1+2+3)	64,160,584	29.72	68,129,433	29.52	106.19
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	46,383,414	21.48	43,655,612	18.92	94.12
2. Investicione nekretnine	16,043,878	7.43	21,064,623	9.13	131.29
3. Ostala osnovna sredstva	1,733,292	0.80	3,409,198	1.48	196.69
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	68,689,590	31.82	72,723,351	31.51	105.87
1.Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	4,293,932	1.99	4,685,411	2.03	109.12
2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	64,395,658	29.83	68,037,940	29.48	105.66
IV Odložena poreska sredstva	47,193	0.02	29,677	0.01	62.88
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III)	79,590,251	36.87	87,270,495	37.81	109.65
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	309,137	0.14	955,420	0.41	309.06
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	69,132,696	32.02	73,665,437	31.92	106.56
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	9,913,521	4.59	10,009,648	4.34	100.97
2. Ostala potraživanja	8,963,622	4.15	8,026,121	3.48	89.54
3. Kratkoročni finansijski plasmani	37,542,173	17.39	46,478,915	20.14	123.80
4. Gotovina	12,713,380	5.89	9,152,120	3.97	71.99
5. Porez na dodatu vrijednost			-1,367		
III Aktivna vremenska razgraničenja	10,148,418	4.70	12,649,638	5.48	124.65
POSLOVNA AKTIVA	215,896,239	100.00	230,792,818	100.00	106.90
VANBILANSNA AKTIVA	11,735,590	5.44	10,405,917	4.51	88.67
UKUPNA AKTIVA	227,631,829		241,198,735		

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne aktive na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 30.06.2010. godine iznosila je 230.792.818 KM i u odnosu na vrijednost poslovne aktive sa stanjem na dan 30.06.2009. godine uvećana je za 14.896.579 KM ili 6,90%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura aktive za polugodišta 2009. i 2010. godine.

Izvor: Bilansi stanja društava

Grafikon broj 6: Struktura aktive društava za osiguranje

Iz navedene skraćene šeme i grafičkog prikaza bilansa vidljivo je da strukturu poslovne aktive na 30.06.2010. godine čine: stalna imovina sa učešćem od 62,19% i tekuća imovina sa 37,81%. Stalna imovina je povećana za 7.216.335 KM ili 5,29%, a tekuća za 7.680.244 KM ili 9,65%. U strukturi poslovne aktive u odnosu na 2009. godinu došlo je do smanjenja učešća stalne imovine i povećanja učešća tekuće imovine.

U strukturi stalne imovine ostvarene su značajne promjene: nematerijalna ulaganja su smanjena za 768.759 KM ili 22,55%; zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema su smanjeni za 2.727.802 KM ili 5,88%; investicione nekretnine su povećane za 5.020.745 KM ili 31,29%; ostala osnovna sredstva su povećana za 1.675.906 KM ili 96,69%; učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica je povećano za 391.479 KM ili 9,12%; ostali dugoročni finansijski plasmani su povećani za 3.642.282 KM ili 5,66% i odložena poreska sredstva su smanjena za 17.516 KM ili 37,12%. Investicione nekretnine su povećane ulaganjem sredstava tehničkih rezervi u investicione nekretnine i reklasifikacijom nekretnina za obavljanje djelatnosti u investicione nekretnine po nalogu Agencije, a u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 40 - Investicione nekretnine. Ostala osnovna sredstva čine avansi i nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi. Dugoročni finansijski plasmani odnose se na učešće u kapitalu povezanih i drugih pravnih lica, dugoročni krediti odobreni povezanim i drugim pravnim licima, ulaganja u hartije od vrijednosti nepovezanih pravnih lica, dugoročne depozite kod banaka i obavezna dugoročna ulaganja u rezervni fond i fond za naknadu šteta Biroa zelene karte. U okviru stalne imovine, koja je nominalno povećana za 7,2 miliona KM, najveće je učešće dugoročnih depozita, a radi se o propisanoj obavezi obezbjeđenja 50% minimalnog garantnog fonda u vidu namjenski oročenog depozita. Takođe, i dio tehničkih rezervi i matematičke rezerve životnog osiguranja je pokriven dugoročnim depozitima. Agencija je kod pojedinih društva dala saglasnost za prekoračenje ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi u depozite kod banaka imajući u vidu negativne trendove i nedostatak različitih instrumenata na domaćem tržištu hartija od vrijednosti.

Tekuća imovina nominalno je povećana za 7,7 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu. Na pozicijama tekuće imovine došlo je do promjena: zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji su povećani za 646.283 KM ili 209,06%, potraživanja po osnovu premije su povećana za 96.127 KM ili 0,97%, ostala potraživanja su smanjena za 937.501 KM ili 10,46%, kratkoročni finansijski plasmani su povećani za 8.936.742 KM ili 23,80%, gotovina je smanjena za 3.561.260 KM ili 28,01% i aktivna vremenska razgraničenja su povećana za 2.501.220 KM ili 24,65%. Najveće procentualno povećanje u okviru tekuće imovine zabilježeno je na poziciji zaliha, stalnih sredstva i sredstva obustavljenog perioda, ali nije nominalno značajno. Potraživanja po osnovu premije ostala su gotovo nepromijenjena, dok su se ostala potraživanja smanjila. Radi se uglavnom o ispravci dospjelih, a nenaplaćenih potraživanja, izvršenim u skladu sa Pravilnikom o načinu procjenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društava za osiguranja. Gotovina je smanjena, jer su sredstva usmjerena u kratkoročne i dugoročne finansijske plasmane. Aktivna vremenska razgraničenja i primjena Pravilnika o tehničkim rezervama, bili su premet posebne kontrole u pojedinim društvima za osiguranje u analiziranom periodu, što se može detaljnije vidjeti u Izvještaju o radu Agencije.

Vanbilansna, kako aktiva, tako i pasiva, odnosi se na državnu imovinu koju koristi Jahorina osiguranje a.d, na utužene štete Krajina osiguranja a.d. nastale u periodu do 04.04.1992. godine i uknjižene u vanbilansnu evidenciju u 2009. godini i na otpisana potraživanja Triglav Krajina Kopaonik a.d.o. Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, smanjena je za 1.329.673 KM ili 11,33% u odnosu na prethodnu godinu, a do smanjenja je došlo, kako po osnovu otplata utuženih šteta, tako i po osnovu ponovno izvršene procjene njihove vrijednosti kod Krajina osiguranja.

U narednom pregledu je dat uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive bilansa stanja na nivou sektora za polugodišta 2009. i 2010. godine.

Tabela broj 16: Pasiva ukupno za sva društva

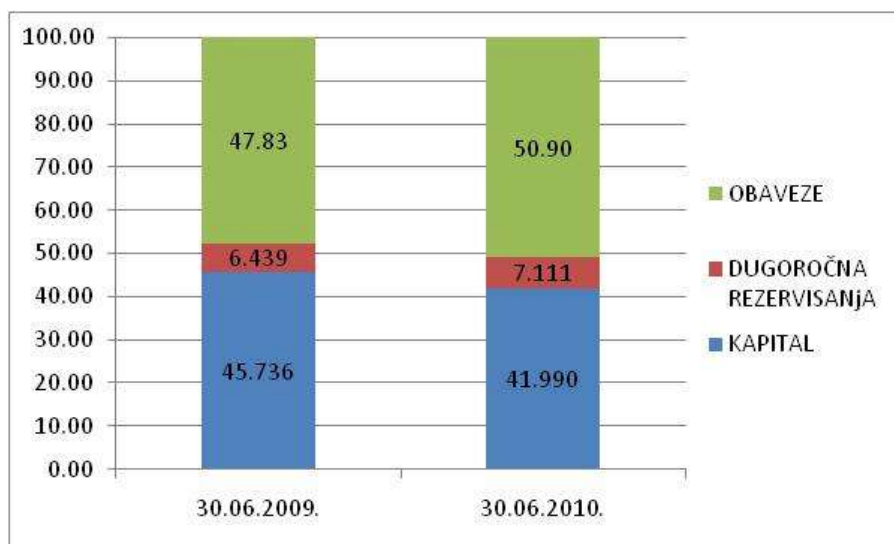
u KM

PASIVA	30.06.2009. godina		30.06.2010. godina		Indeks 2010/09
	iznos	%	iznos	%	
A. KAPITAL	98,742,665	45.74	96,909,351	41.99	98.14
1. Osnovni kapital	86,574,048	40.10	93,668,548	40.59	108.19
2. Emisiona premija	851,400	0.39	851,400	0.37	100.00
3. Rezerve iz dobitka	6,470,143	3.00	4,887,195	2.12	75.53
4. Revalorizacije rezerve	11,002,359	5.10	7,531,602	3.26	68.45
5. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju			4,908,045	2.13	-
6. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju			990,968	0.43	-
7. Neraspoređeni dobitak (8+9)	9,324,424	4.32	9,831,424	4.26	105.44
8. Neraspoređeni dobitak ranijih godina			3,211,425	1.39	
9. Neraspoređeni dobitak ove godine			6,620,000	2.87	
10. Gubitak do visine kapitala (11+12)	17,156,616	7.95	23,777,896	10.30	138.59
11. Gubitak ranijih godina			22,207,214	9.62	
12. Gubitak tekuće godine			1,570,682	0.68	
13. Druge rezerve	1,676,907	0.78			-
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	13,900,586	6.44	16,410,693	7.11	118.06
V. OBAVEZE (1+2)	103,252,988	47.83	117,472,774	50.90	113.77
1. Dugoročne obaveze	1,242,910	0.58	771,905	0.33	62.10
2. Kratkoročne obaveze i PVR	102,010,078	47.25	116,700,869	50.57	114.40
2.1. Prenosna premija ŽO	295,104	0.14	2,589,614	1.12	877.53
2.2. Prenosna premija NŽO	51,538,845	23.87	55,658,733	24.12	107.99
2.3. Rezervisane štete ŽO	147,170	0.07	143,267	0.06	97.35
2.4. Rezervisane štete NŽO	34,125,908	15.81	40,246,986	17.44	117.94
2.5. Druga pasivna razgraničenja	2,984,266	1.38	3,274,185	1.42	109.71
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	12,918,785	5.98	14,788,084	6.41	114.47
G. POSLOVNA PASIVA	215,896,239	100.00	230,792,818	100.00	106.90
D. VANBILANSNA PASIVA	11,735,590	5.44	10,405,917	4.51	88.67
Đ. UKUPNA PASIVA	227,631,829		241,198,735		105.96

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne pasive svih društava na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj na dan 30.06.2010. godine je iznosila 230.792.818 KM i u odnosu na vrijednost poslovne pasive iskazanu na dan 30.06.2009. godine veća je za 6,90%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura pasive za polugodišta 2009. i 2010. godine.

Izvor: Bilansi stanja društava

Grafikon broj 7: Struktura pasive društava za osiguranje

Iz tabelarnog pregleda i grafičkog prikaza vidljivo je da na dan 30.06.2010. godine u strukturi poslovne pasive kapital učestvuje sa 41,99%, dugoročna rezervisanja sa 7,11% i obaveze i PVR sa 50,90%.

Ukupni kapital društava za osiguranje smanjen je za 1.833.314 KM ili 1,86% u odnosu na isti period prethodne godine. U strukturi kapitala zabilježene su promjene na pozicijama: osnovni kapital je povećan za 7.094.500 KM ili 8,19%, a do povećanja je došlo zbog dokapitalizacije jednog društva; emisiona premija je ostala nepromijenjena; rezerve iz dobitka su smanjene za 1.582.948 KM ili 24,47%, a do smanjenja je došlo jer su pojedina društva pokrila dio gubitaka iz ranijih godina iz ovog izvora; revalorizacije rezerve su smanjene za 3.470.757 ili 31,55% usljed reklasifikacije bilansa na način da je dio rezervi preknjižen na poziciju nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju; neraspoređeni dobitak je povećan za 507.000 KM; gubitak do visine kapitala (odbitna stavka) povećan je za 6.621.280 KM ili 38,59%, što je prvenstveno posljedica gubitaka ostvarenih sa 31.12. 2009. godine.

Dugoročna rezervisanja u odnosu na prethodnu godinu porasla su za 2.510.107 KM ili 18,06%, uglavnom zbog porasta vrijednosti na poziciji matematičkih rezervi osiguranja života. U kategoriji dugoročnih rezervisanja nalazi se i pozicija rezervisanja za primanja zaposlenih predviđena Međunarodnim računovodstvenim standardom 19, mada pojedina društva nisu izvršila rezervisanja u skladu sa navedenim standardom.

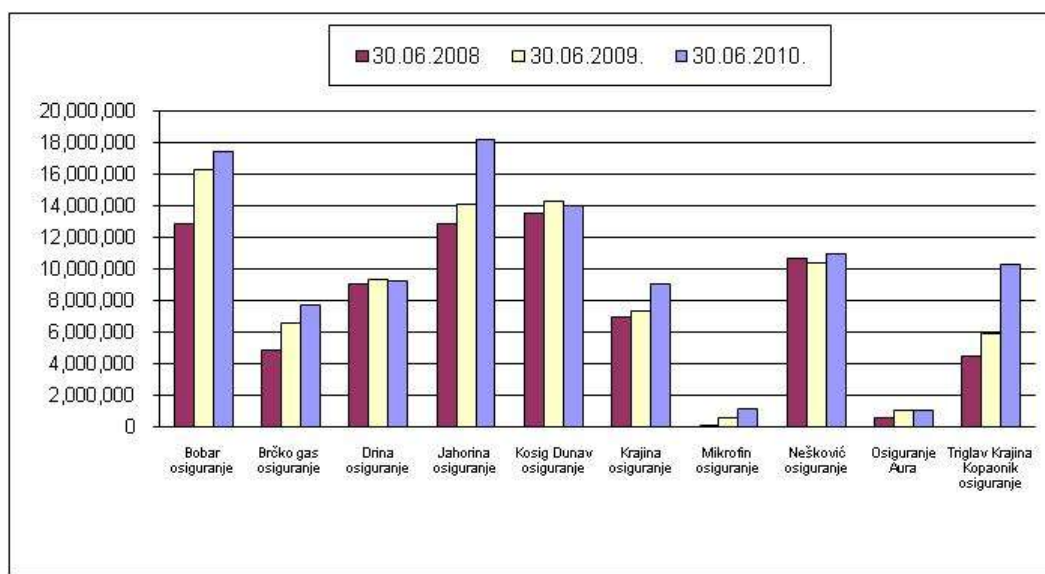
Kategorija obaveza je povećana u odnosu na 30.06.2009. godine za 14.219.786 KM ili 13,77%. Smanjene su dugoročne obaveze za 471.005 KM ili 37,90% i povećane kratkoročne obaveze za 14.690.791 KM ili 14,40%. Dugoročne obaveze su smanjene usljed izmirenja obaveza po dugoročnom kreditu kod jednog društva. Značajno je napomenuti da je došlo do porasta na poziciji pasivnih vremenskih razgraničenja, koje se uglavnom odnose na tehničke rezerve, čije realno pokriće predstavlja jedan od preduslova za poboljšanje solventnosti, a samim tim doprinosi boljoj zaštiti osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u sektor osiguranja. Prenosna premija životnih osiguranja povećana za 2.294.510 KM ili više od sedam puta usljed reklasifikacije bilansnih pozicija. Prenosna premija neživotnih osiguranja povećana je za 4.119.888 KM ili 7,99%. Rezervisane štete životnih osiguranja smanjene su za 3.903 KM ili 2,65%, dok su rezervisane štete neživotnih osiguranja povećane za 6.121.078 KM ili 17,94%. Druga pasivna razgraničenja povećana su za 289.919 KM ili 9,71%. Na ovoj poziciji iskazan je doprinos za preventivu, odložene poreske obaveze i obračunati prihodi budućeg perioda. Ostale kratkoročne obaveze

su povećane za 1.869.299 KM ili 14,47%. Značajno je napomenuti da su povećane obaveze po osnovu šteta za 1,3 miliona KM ili 91,67%, što ukazuje da je neophodno pojačati nadzor nad primjenom propisa kojima je regulisana isplata šteta.

Prenosna premija i rezerve za štete neživotnog osiguranja rasli su brže od rasta fakturisane premije, što je pozitivna tendencija.

Naredni grafički pregledi ilustruju pozitivne promjene visine tehničkih rezervi i strukture ulaganja sredstava za njihovo pokriće:

- u KM -

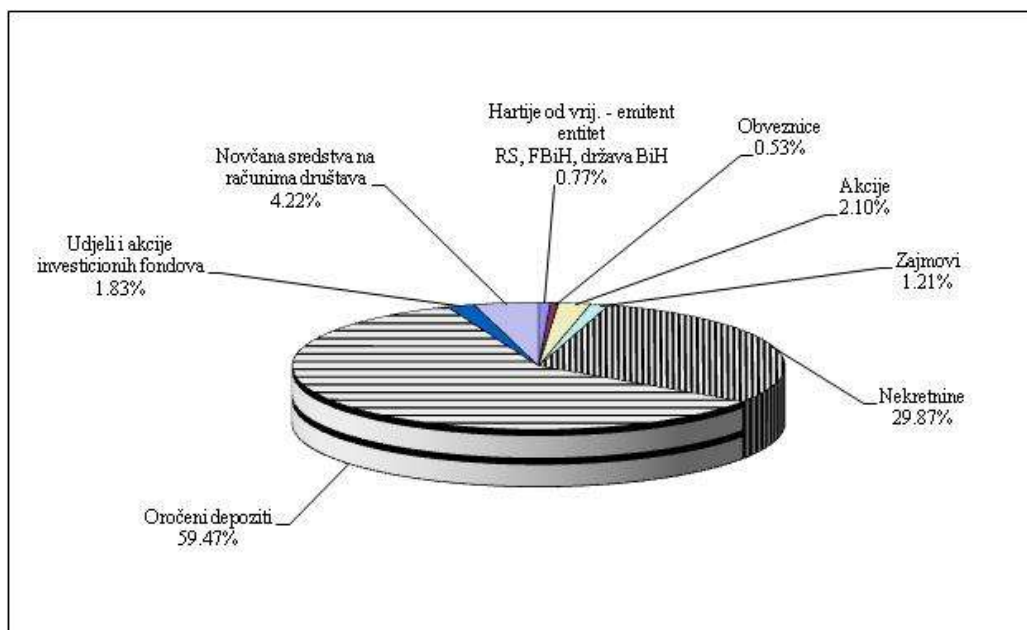

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 8: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

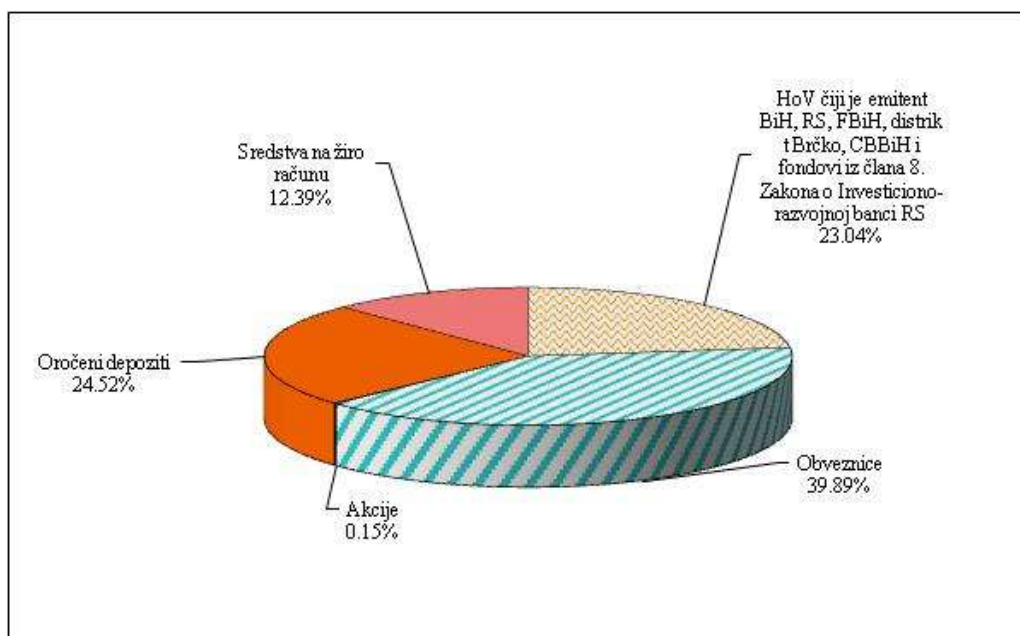
Ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi, prema finansijskim i aktuarskim izvještajima, na dan 30.06.2010. godine iznosi 117 miliona KM, od toga se na životno osiguranje odnosi 18 miliona KM i na neživotna osiguranja 99 miliona KM. Podzakonskim aktom Agencije su propisani uslovi za njihovo pokriće i stukturu ulaganja. Osnovni problemi vezani za ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi ogledaju se u nedovoljnoj diverzifikaciji (dominacija oročenih depozita i nekretnina), te u činjenici da jedan broj društava još uvijek nije obezbijedio dovoljan obim pokrića. Imajući u vidu ove činjenice, Agencija priprema novi podzakonski akt, kojim će definisati dodatne oblike ulaganja, a takođe će se pojedini kvantitativni limiti promijeniti, imajući u vidu ekonomsku krizu i objektivno stanje na finansijskom tržištu Republike Srpske.

U narednim grafikonima daje se struktura obezbijeđenih sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 9: Ulaganja sredstava za pokriće tehničke rezerve - neživotna osiguranja na dan 30.06.2010. godine

Izvor: Izvještaji društava

Grafikon broj 10: Ulaganja sredstava za pokriće tehničke rezerve – životna osiguranja na dan 30.06.2010. godine

5.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki bilansa uspjeha na nivou sektora po polugodištima za 2009. i 2010. godinu.

Tabela broj 17: BILANS USPJEHA ukupno za sva društva

u KM

POZICIJA	01.01.- 30.06.2009	%	01.01.- 30.06.2010.	%	Indeks 2010/ 09
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	65,227,046	93.51	63,707,431	92.11	97.67
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	10,230,860		10,397,607		101.63
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	49,769,561		49,555,517		99.57
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	236,939		76,738		32.39
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	2,952,266		1,711,867		57.98
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	103		812		788.35
6. Drugi poslovni prihodi	2,036,390		1,964,890		96.49
II - Poslovni rashodi (1+2)	55,077,571	82.75	56,115,216	88.53	101.88
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	28,535,419		29,858,040		104.64
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	3,502,517		4,002,483		114.27
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	549,498		927,595		168.81
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	24,483,404		24,927,962		101.82
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	26,542,152		26,257,176		98.93
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	10,149,475		7,592,215		74.80
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	2,895,402	4.15	3,143,108	4.54	108.56
II - Finansijski rashodi	261,507	0.39	348,616	0.55	133.31
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	2,633,895		2,794,492		106.10
AB. Dobitak/ gubitak redovne aktivnosti (A III+B III)	12,783,370		10,386,707		81.25
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	1,487,263	2.13	2,006,707	2.90	134.93
II - Ostali rashodi	8,667,799	13.02	6,564,122	10.36	75.73
III -Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda((I-II)	-7,180,536		-4,557,415		63.47
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	54,616	0.08	0	0.00	0.00
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	2,550,186	3.83	341,599	0.54	13.40
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine(I-II)	-2,495,570		-341,599		13.69
D. DOBITAK / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+V III+G III)	3,107,212	0.00	5,487,693	0.00	176.61
Đ. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	355,329	0.53	438,375	0.69	123.37
E. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (D-Đ) = (E1-E2)	2,751,883		5,049,318		183.48
E1. Neto dobitak tekuće godine	5.192.967		6.620.000		127.50
E2. Neto gubitak tekuće godine	2.441.084		1.570.682		64.34
Ž. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	89,246	0.13	306,421	0.44	343.34
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0.00	14,397	0.02	
Z. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (E+Ž I - Ž II)	2,841,181		5,341,342		188.00
I. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+ŽI)	69,753,573	100.00	69,163,667	100.00	99.15
J. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+ŽII)	66,557,063	100.00	63,383,950	100.00	95.23
K. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (I-J)	3,196,510		5,779,717		180.81
L. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT L=Đ	355,329		438,375		123.37
Lj. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU ((K-L)=Z	2,841,181		5,341,342		188.00

Izvor: Bilansi uspjeha društava

Ukupni prihodi društava u 2010. godini su iznosili 69.163.667 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja smanjenje za 589.906 KM ili 0,85 %. Ukupni rashodi društava u 2010. godini su iznosili 63.383.950 KM i u odnosu na rashode prethodne godine manji su za 3.173.113 KM ili 4,77%. Ukupan neto rezultat na nivou svih društava je pozitivan i iznosi 5.341.342 KM i veći je u odnosu na prethodnu godinu za 88%.

Ukupni prihodi i ukupni rashodi, iskazani u Izvještaju o stanju sektora za isti period prethodne godine, se razlikuju u odnosu na iskazane u ovom Izvještaju iz razloga što su prema prethodnoj bilansnoj šemi AOP pozicije 209, 210 i 211 prikazivale neto efekat prihoda i rashoda. Naravno, navedene izmjene nisu uticale na neto rezultat. Ukupan neto rezultat za 2009. godinu je promijenjen iz razloga što je jedno društvo izvršilo naknadnu korekciju finansijskih izvještaja u dijelu koji se odnosi na dobitke utvrđene direktno u kapitalu.

U ukupnim prihodima poslovni prihodi učestvuju sa 92,11%, finansijski sa 4,54%, ostali prihodi 2,90% i dobiti utvrđeni direktno u kapitalu 0,44%. Poslovni prihodi iznosili su 63.707.431 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu za 1.519.615 KM ili 2,33 %. Prihodi od premije životnih osiguranja povećani su za 166.747 KM ili 1,63%. Istovremeno su smanjeni prihodi od premije neživotnih osiguranja za 214.044 KM ili 0,43%; prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja u naknadi šteta za 160.201 KM ili 67,61%; prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja za 1.240.399 KM ili 42,02% i drugi poslovni prihodi za 71.500 KM ili 3,51%. Finansijski prihodi su veći u odnosu na prethodnu godinu za 247.706 KM ili 8,56%. Riječ je o prihodima ostvarenim od kamata po osnovu oročavanja sredstava i prinosa na ulaganja sredstava u obveznice. Ostali prihodi povećani su za 519.444 KM ili 34,93%. Ostali prihodi su uglavnom ostvareni naplatom ispravljenih potraživanja. Dobici utvrđeni direktno u kapitalu iznose 306.421 KM i povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 243.34%

U ukupnim rashodima poslovni rashodi učestvuju sa 88,53%, finansijski rashodi 0,55%, ostali rashodi 10,36% , rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine 0,54% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu 0,02% . Poslovni rashodi iznosili su 56.115.216 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 1.037.645 KM ili 1,88%. Funkcionalni rashodi bilježe rast od 1.322.621 KM ili 4,64%, a u okviru njih povećani su: rashodi za dugoročna rezervisanja za 499.966 KM ili 14,27%, naknade šteta životna osiguranja za 378.097 KM ili 68,81%; naknade šteta neživotna osiguranja 444.558 KM ili 1,82%. Troškovi sprovođenja osiguranja smanjeni su za 284.976 KM ili 1,07%. Finansijski rashodi su povećani za 87.109 KM ili 33,31%. Ostali rashodi su smanjeni za 2.103.677 KM ili 24,27%. Na ovoj poziciji su iskazani rashodi po osnovu ispravke potraživanja, bonusi i popusti. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine su smanjeni za 2.208.587 KM ili 86,60% .

Rezultat redovne aktivnosti je kategorija faznog rezultata u poslovanju društava za osiguranje, te predstavlja razliku između poslovnih i finansijskih prihoda i rashoda. To je rezultat ostvaren iz osnovne djelatnosti osiguravajućih društava. Ostvareni rezultat redovne aktivnosti na nivou svih društava je pozitivan i iznosi 10.386.707 KM i manji je za 2.396.663 KM ili 18,75% u odnosu na isti period 2009. godine. Sva društva su ostvarila dobitak po osnovu redovne aktivnosti.

Od jedanaest društava za osiguranje devet ih je poslovalo pozitivno sa neto dobitkom od 6.620.000 KM, dok su dva društva iskazala neto gubitak u iznosu od 1.570.682 KM, tako da je finansijski rezultat sektora osiguranja pozitivan i iznosi 5.049.318 KM. Ako se tome dodaju dobiti/gubici direktno u kapitalu dobija se ukupan neto dobitak u obračunskom periodu u iznosu od 6.926.421, odnosno ukupan neto gubitak u iznosu od 1.585.079 KM, tj. ukupan neto rezultat u obračunskom periodu iznosi 5.341.342 KM.

Na osnovu prethodno iznesenog, može se zaključiti, da je na povećanje finansijskog rezultata na nivou sektora ostvarenog u prvoj polovini 2010. godini, u odnosu na rezultat u istom periodu 2009. godine, najviše uticalo smanjenje ostalih rashoda (za 2.500.161 KM ili 88%).

Vršeci nadzor na osnovu izvještaja koje su društva na osnovu zakona i podzakonskih akata dužna da dostavljaju Agenciji, utvrđeno je da bilanci pojedinih društava još uvijek, iako u znatno manjoj mjeri u odnosu na prethodni period, sadrže skrivene gubitke u nerealno iskazanoj vrijednosti određenih oblika imovine, a najviše u potraživanjima po osnovu premije, aktivnim vremenskim razgraničenjima i plasmanima sredstava tehničkih rezervi. U ovom segmentu Agencija je sprovela više pojedinačnih kontrola i ova aktivnost će biti nastavljena u narednom periodu, kako bi se obezbijedilo realno i pouzdano finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

6. POKAZATELJI POSLOVANJA

Ocjena uspješnosti poslovanja osiguravajućih društava vrši se kroz kompleksnu analizu njihovih finansijskih izvještaja. Ne postoji jedinstvena metodologija ocjene uspješnosti, tako da se u analizi koriste različiti pokazatelji, kako bi se obezbijedio potpun uvid u poslovanje društva, odnosno kako bi se na vrijeme otkrili i prepoznali simptomi pojava koje negativno utiču na kvalitet poslovanja. Pored uobičajenih pokazatelja koji se koriste u analizi finansijskih izvještaja preduzeća, zbog specifičnosti djelatnosti koju obavljaju, kod društava za osiguranje koriste se i drugi pokazatelji, koji odražavaju posebne aspekte poslovanja.

U narednom pregledu dati su osnovni pokazatelji poslovanja:

Tabela broj 18: Pokazatelji poslovanja

OPIS	30.06.2009.	30.06.2010.
Premija po zaposlenom (u KM)	61,046.23	53,451.36
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	74,429.60	62,940.81
Dobit po zaposlenom (u KM)	2,962.20	4,882.40
Dobit/Ukupan prihod (%)	3.98	7.76
Racio šteta (%) ³	38.67	37.48
Racio troškova (%) ⁴	49.71	47.66
Kombinovani racio (%)	88.38	85.14
Racio solventnosti (%)	179.92	175.91
Opšta likvidnost (%)	5.38	5.90
Povrat na uloženu imovinu (ROA) (%)	1.27	2.31
Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) (%)	2.79	5.51

Izvor: Izvještaji društava

Iz prethodnog pregleda vidljivo je sljedeće:

- rast premije je bio sporiji u odnosu na rast zaposlenih, što je rezultiralo smanjenjem vrijednosti pokazatelja premije po zaposlenom i ukupnog prihoda po zaposlenom,

³ Racio šteta, a samim tim i kombinovani racio iskazani u ovom Izvještaju razlikuju se u odnosu na podatke Izvještaju o stanju sektora januar- juni 2009. godine iz razloga što je došlo do promjene kontnog okvira, odnosno na poziciji AOP 223 i 229 bilansa uspjeha iskazuju se zajedno troškovi naknade šteta i ostali troškovi vezani za štete.

⁴ Racio troškova za 2009. godinu iskazan u ovom Izvještaju se razlikuje u odnosu na podatke u Izvještaju o stanju sektora januar- juni 2009. godine zbog promjene kontnog okvira i reklasifikacije pojedinih pozicija.

- pozitivne promjene su ispoljene kod pokazatelja dobit po zaposlenom, kao i učešće dobiti u ukupnom prihodu,
- racio šteta, racio troškova i kombinovani racio odražavaju kretanje faznog rezultata i ne pokazuju značajnije oscilacije,
- racio solventnosti predstavlja odnos sopstvenog kapitala i neto prihoda od premije i u navedenom periodu nije bilo značajnijih promjena,
- koeficijent opšte likvidnosti odražava sposobnost društava da svoje obaveze izmiruje u rokovima dospjeća, neznatno viši je u odnosu na isti period prethodne godine, i na prihvatljivom je nivou, mada je do pogoršanja došlo kod pojedinih društava za osiguranje,
- povrat na uloženu imovinu (ROA) i povrat na uloženi kapital (ROE) pokazuju da se profitabilnost, zbog povećanja neto finansijskog rezultata, na nivou sektora poboljšava.

ZAKLJUČAK

Na osnovu podataka i informacija iznesenih u ovom Izveštaju, u nastavku se rezimiraju osnovne pozitivne karakteristike tržišta osiguranja u Republici Srpskoj u prvoj polovini 2010. godine:

- u uslovima ekonomske krize rast premije je nastavljen, mada sporijim tempom,
- ostvaren je pozitivan neto finansijski rezultat na nivou sektora i većina pokazatelja profitabilnosti i rentabilnosti je poboljšana,
- povećanje broja zaposlenih i poboljšanje njihove kvalifikacione strukture,
- realnije iskazivanje bilansnih pozicija, veća pouzdanost finansijskih izvještaja,
- povećanje tehničkih rezervi,
- unaprijeđena je zaštita potrošača kroz različite oblike djelovanja Agencije.

Osnovni problemi u funkcionisanju sektora osiguranja su:

- pogoršana likvidnost i ažurnost u isplati odštetnih zahtjeva kod manjeg broja društava za osiguranje,
- nedostatak adekvatnog pokrića tehničkih rezervi i nakon isteka propisanog prelaznog perioda za usklađivanje,
- nelojalna konkurencija i narušavanje premijskog sistema autoodgovornosti.

U narednom periodu Agencija će svoje regulatorne aktivnosti usmjeriti ka daljem sistemskom uređenju tržišta, kroz donošenje podzakonskih akata u funkciji efikasnije primjene zakonskog okvira. Nadzorne aktivnosti će biti usmjerene ka provođenju pojedinačnih mjera prema društvima za osiguranje, čije poslovanje nije usklađeno sa propisima. Treba naglasiti da su nadzorne mjere unaprijeđene i proširene izmjenama i dopunama Zakona o društvima za osiguranje, koje su u primjeni od avgusta 2010. godine.

Međutim, treba imati u vidu da su problemi u funkcionisanju tržišta osiguranja i poslovanju društava za osiguranje višestuki, a uzroci složeni, te da su mjere koje je potrebno preduzimati za njihovo rješavanje ponekad izvan nadležnosti Agencije. U tom smislu neophodna je koordinirana saradnja sa drugim institucijama u RS. Ovo se posebno odnosi na rješavanje problema nelojalne konkurencije i narušavanje premijskog sistema autoodgovornosti. Trajniji pozitivni efekti se mogu ostvariti samo u saradnji sa Poreskom upravom, MUP RS i Ministarstvom saobraćaja, uz dodatnu kontrolu povezanih pravnih lica i tehničkih pregleda.